

TELEGRAPFULU ROMANU.

N^o 29. ANULU XVI.

Sabiu, in 11/23 Aprile. 1868.

Telegraful este de două ori pe săptămână și în zilele de săptămână. Prenumeratul se face în Sabiu la expeditorul poiei pe afara la c. r. poste, cu bani getă prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretinut prenumeratul pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. care pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și teritori străine pe anu 12 fl. v. a.

Inseratul se plătește pentru între 6 fl. v. a. cu 7. cr. și 5 fl. v. a. pentru a două ora cu 5. cr. și 6 fl. v. a. trei repetiții cu 3. cr. v. a.

SCIRE IMBUCURATOARIA.

Două-dieci și ună de băbuinuri de tunu ne anunță să se săra la $7\frac{3}{4}$ ore fericița nascere a unei Princese în sinul prinalt. Familia a Casei Domnitorie. Binecuvantarea celui de susu sa umbreze pre nou nascutul ramu alu Familiei dinastice!

De lângă Cibinu 8 Aprile. *)

(*) In dilele din urma ne sosira sciri preterenului investimentului din patria cu multu mai interesante, decât sa le putem trece astă usioru cu vederea, celu puținu acelă nu, cari și pâna acum se interesara mai de aproape de starea investimentului și cari la ocazuniile binevenite nu-si uită a participa și activu la promovarea acestuia.

Se latira adeca mai de une-dile faime despre înființarea unei universități in Clusiu, și despre desființarea Gimnasiului de statu din Sabiu, precum și ca colegial profesorilor academiei de drepturi din Clusiu s'ară si insarcinata dejă cu compuneră unu proiect de organizație pentru înființându-a universitate in orasulu amintit.

Acum vedemus insa ca faimile acelea se adverira deplin ; caci după cum spune „Herm. Ztg“ in nr. 93, amintitul proiectu de organizație pentru înființarea unei universități in Clusiu, respectiv pentru radicarea academiei de drepturi și a institutului medicino-chirurgical de acolo la o universitate, se termină dejă din partea colegiului profesoralu alu academieis numite, la insarcinarea mai inalta. Dupa proiectul acelă aru si avendu sa constea universitatea proiectata numai din celelalte trei facultăți, afara de cea teologică, cu 53 de profesori preste totu. Salariulu anualu pentru unu profesoru ordinariu s'ară si lipsatul cu 3000 fl., pentru unu estraord. cu 1500 fl., pentru unu assistentu cu 400 fl. si pentru unu profesoru de limba, de cari suntu trei proiectati, cu 300 fl. — Rectorulu aru avea sa capete adausu 600 fl. si unu decanu 400 fl. Spesele anuale se preliminara preste totu la 149,870 fl., séu mai reducendu-se salariile profesorale la 125,870 fl.

Spre acoperirea speselor acestor a se proiectara dotatiunea anuala a academiei de drepturi Clusiene cu 21,000 fl. a institutului medicino-chirurgical totu de acolo cu 17,907 fl. si a gimnasiului de statu din Sabiu desființandu cu 16,792 fl. apoi interesele deosebitelor funduri de tiéra in suma de 28,649 fl. preste totu 84,347 fl.; astă ca statul aru avea sa mai contribue si elu pre anu cu 65,523 fl. resp. cu 41,523 fl.; si afara de acesta sa mai dea inca odată pentru totudună 10,000 fl. pentru cea dintâi mobilare.

Denea adeverata, ori nu, scirea acelă noi nu putem scî; sa credemus insa ca ea e adeverata, caci, cum se dice, de unde nu arde nu pote fi nisi fum, si acelă cu atâtua mai vertosu, caci ea se cuprind in colonele unui diuaru din tiéra, carele trebuie ca e bine informatu despre lucrul acesta amintit de altmîntrea, inca si in alte diuari. Marturismu ca noi nu am avea nimică in contra înființării universităției acestei, si credemus ca nici altii dintre români transilvaneni nu se voru si sfându, cari sa sia in contra acelei, de ore-ce e in deobse cunosculu, ca români inca cu aproape la 20 de ani inainte de acelă au fostu cerutu prin representantii loru la regimul înființării unei universități.

Totulu ce ne supera in privint'a acelă, este ca vedemus ca institutiunea acelă, ca multe altele,

*) Comunicămu, publicului nostru cetitoriu acestu articolu că o parere in cestiuinea atingătoria de instituție numite in articulu, si amu dori cându am, audi si alte pareri in privint'a acelă dela barbatii nostri competenti, din cauza ca cestiuinea cuprindem o problema, carea cu deosebire intelligentă nostra nu o pot trece numai astă usioru cu vederea. R.

se face, judecandu celu puținu după pornirea ei, unilateralmente, fără de conlucrarea altor factori de ai patriei noastre, este astă dura indoiel a in care ne aflămu: ca ore corespunde-va universitatea proiectata acceptărilor si dorintelor tuturor locuitorilor său tuturor naționalităților din patria ? Ore fi-va a-acea, cum aru trebui ea sa fie, o instituție a aderantei scientie, — unu foculariu comunu, la care sa se încaldeșca de o potrivă toti fiu patriei si de unde sa se imprăscie lumină scientiei ierasi de o potrivă la totă poporele tierei ? — Ori dora si in privint'a acelă se sia unii mai favori de sorte decât alti, unii sa platescă si altii sa se bucură de fructul ostenelelor străine ? Aci e bub'a.

Cestiuinea acelă s'an mai sventuratu de altmîntrea inca de mai multe ori in ari'a diaoristiciei si publicisticiei noastre preste totu, inca si acelei parlamentarie, si astă voimur a crede, ca si in regimul inca va fi din destulu petruncu si din parte si despre gravitatea ei, si ca va căuta si insusi, ca aceea sa se decida intr'unu chipu indestulitoru pre deplinu pentru naționalele conlocuitore, va se dica : noi voimur a crede, ca in regimul este aplecatu a observă in fapta la înființarea universităției proiectate egală indreptatire națională atât in privint'a individilor aplicandi de profesori la acea universitate, cătu si in privint'a limbilor de propunere la aceea, său in securu : ca in regimul va fi avendu de buna séma intentionea cea salutară, de a înființa o universitate paritetica, carea singura numai aru si in stare sa multiamesea acceptările tuturor naționalităților patriei noastre in astă direcțione.

Ne aduceam aminte ca in acestu sensu vorbi unu deputatu român in an. 1864 in senatul imperialu, cando cu înființarea academiei de drepturi de astadi din Clusiu ; si elu facu si o propunere atunci, pentru străformarea celor două academii din Sabiu si Clusiu in o singura a c a d e m i a p a r i t e t i c a , si regimul de atunci, ce e dreptu, recunoscu si elu dreptulu si necessitatea de paritate ; dara cu totă acestea resurse pretensiunilor române numai cu asediarea unor suplenti pentru proponerile române, dicendu, ca acesta este numai incepultur, dara cu tempulu se vorb indeplini si celelalte.

Déca dura regimulu Reichenstein-Nadasdi au recunoscutu atunci dreptulu de paritate a unei academii de drepturi : cu cătu mai vertosu nu va recunoscă acelasi dreptu de paritate alu universității înființănde unu regim cum e celu constitutionalu de astadi. —

Încătu pentru desființarea proiectata a gimnasiului de statu din Sabiu, déca e adeverata, apoi nu scim, proiectatus au o desființare totală a acestui ari numai o străformare a lui prin introducerea limbii magiare in locul celei germane de limba esplativa ?

In casulu primu gimnasiulu acesta, carele intr'unu tempu indelungat, si acelă trebuie sa o recunoscem, an făcutu servitie culturei si patriei prin forma tineriloru fără deosebire națională si crescerea loru de fiu folositorii ai patrii, — trebuie sa marturismu nu au meritatu desființarea sea, si astă acelă din astu punctu de vedere nu se pôle justifică. Inca si mai puținu s'ară pute justifică desființarea gimnasiului din cestiuine din punctul de vedere alu necesităței mijlocilor de cultura pentru tinerimea studiosa de prin pregiour ; caci acelă lipsindu-se de unu altare mijloc de înaintarea sea scientifică, aru trebuie sa alerge pre la alte gimnasi indepartate spre studiare, ceea ce nimeneu nu va nega ca este impreunat cu multe si adeseori neinvigibile greutăți. Din astu punctu de vedere dara aru produce desființarea gimnasiului acelui a

Iera in casulu alu doilea, adeca deca este că sa se introduca alta limbă propunativa in locul celei germane, apoi noi credemus ca suntemu in dreptu

a pretinde, că aceea sa nu fie altă decât cea româna, din urmatorele motive : 1) caci este constatatu, ca majoritatea absoluta a studentilor la acestu gimnasiu in privint'a națională o facu români, iera după confessiune gr. orientalii ; 2) caci cele-lalte naționi din tiéra suntu mai multu decât bine indiestrate cu gimnasi, pre cando români au numai două, di două gimnasi mari si unul micu ; 3) caci si de altmîntrea frecuentarea tinerilor români pre la alte gimnasii neromâne, au devenit de unu tempu incôce cu multu mai dificila decât mai inainte ; si 4) caci in Sabiu se află o resedintia metropolitană si una instituție teologică archidiaconescă, care pretindu cu dreptu coventu o qualificare modernă dela fiziori teologi si preoți, si acelă nu sunau in interesulu bisericei respective, ci si in alu statului insusi.

In fine recomandâmu obiectul acesta pre cătu de delicatu, pre atâtua de ponderosu si atențunei d. deputati dela dieta.

Evenimente politice.

Sibiu in 10 Aprilie.

Dupa scirile ce le avemus din laintru in comitatul Temesului s'a tinențu o conferintă in afaceri naționale politice. Pentru mai buna cunoștința despre aceleia conferintă reproducemus după „Neue Tem-Z.“ cele ce aflămu acolo. Asemenea capătâmu o „pro. vocare a unui comitetu provisoriu alu partiei politice române din comitatul Aradului“ lângă carea se află unu programu a căruia continuu lu vom vedea in unu din numerii venitori. — Diet'a reincependusi lucrările se occupă de bugete. Cestiuinea bisericei orientale, ne anuncia „Concordia“, ca se va amâna pentru patruspredice dile, cari credemus ca pâna acum suntu deja mai bine de jumetate espirate.

Bugetul asternutu de dl. ministru de finantie Longyai este comitatul de o espunere fără voluminosa. Inainte de totă amintescem dlu ministru in acea espunere ca suntu multe contribuționii, a căroru pertratare constituințala ne fiindu acum putințiosă, pentru periodulu prezente finantialu sa se dea putere provisoria legală. Ministrul motiveaza procederea acelăi cerută dela dieta cu aceea, ca ordinatiunile de maințină in privint'a contribuționilor inlocuiesc legi si aceste trebuie sa ramana cu valoare pâna cându diet'a va normă treb'a acelă prin alte legi de contribuționii, cari sa se primăscă provisoriu si a patră-spre-dice legi privesce imputere de a puté continua cu scoterea contribuționiei. Detaliurile bugetului acesta le vomu impartasi cu alta ocazie.

Din afara inse, in strinsa legatura cu cele din laintru, aducemus si noi la cunoștința publicului nostru, ca in foile cele mari europene a fostu multa vorba despre o epistola a Papei catra Maj. Francez Isidore, in care epistola cel'a si arata neplacerea pentru cele două legi (casatoria civila si legea scolastică), cari taia in concordat. Epistol'a acelă s'a declarat de foile oficiale si oficiose de apocrifa, de-si ea s'a publicat in tota forma ei de epistola, ca unu actu care in adeveru aru fi esistandu in diuariul francesu „International“ ce apare in London si după acela si in alte diuari. „Unità Cattolica“, unu diuariu oficiosu alu Papei, aduce unu articulu intitulat : „Demustratiile contra Concordatului in Austria.“ Articululu arata ca totă demustratiile contra concordatului vinu numai dela jidovi, ca totă căte se scriu in diuariu e scrisu de jidovii cari domină întrăgă diuariistica din Viena afara de dōu e foi catolice. „Dlu de Beust“ dice articululu sperăza a infrița pre monarcul cu periculi estremi, deca nu va urmă consilielor densului, dura mai suntu si altii cari au intrare la Imperatulu, cari suntu cu alipire cătra dinastia si cătra religiunea catolică. — Cu totă aceste o parte mare din dinariile vienese remanu pre lângă aceea ca epistol'a amintita mai susu e apocrifa si mai departe credu

si speră ca reacțiunei ultromontane nu-i va succede a se reintorce la cărma.

Ministrul de resbelu si alti ministri din Viena au petrecut la Bud'a. Acolo se dice ca au fostu consultari asupra proiectelor de inarmare ce se voru asterni si senatului imperialu si dietei Ungariei.

Scirile neliniscitoare nu voru sa se imprascie. In desertu se ostensesc diuariile oficiose din Parisu a predică pace; inarmările cele ce se continua cu atata iutiela si cari se pare ca pre di ce mergeau dimensiuni mai mari, nu lasa pre omenisa creda in pace. Nesignurantia domnesce numai asupra responsului la intrebarea, ca unde va isbucni resbelulu, cine lu va provocă si Francia in cstrau si va indepta sagetile sale? Scirile ce sosesc din Parisu mai sciu sa spuna acum ca polonii emigranti au intrare in Tuilieri, acum mai multu decât alta data; totu de acolo mai vinu sciri, ca unu ministru danesu se afla in Parisu si deaci aru deduce cineva, ca armarea va fi indeptata contra Prusiei. De alta parte se repetesc, ca Principele Napoleonu, dupa intorcerea sea dela ospitiul cunstatului seu, principele de corona italiana, Umberto, va calatori presle Munich, Viena, Bucuresci, la Constantinopole. Cându se va adeveri calatoriul acesta, atunci amu puté presupune ca o eruptiune resbelica in primavera nu se va intempla si ca evenimentele voru mai continua pre cale pacifica.

Atentiuza cea mai mare in Orientu o absorbe astazi Romania. Ací se agita acum demultu si cu multa cerbicia cestionea jidovilor, pre carea o parte din diplomacia se pare ca cauta a o esplota de a-si tiné mană libera spre a se amestecă candu i va veni bine in afacerile acestel tieri.

Inclindu activitatea camerilor, putinu putemu afla de acolo de interesu politiciu. Diuariile ce le amu primitu in tempulu din urma (afara de „Tr. Carp.“) ne aducu mai numai polemii sterpe si conjecturi de a le diuariilor parisiene despre Romania.

Din conferinta inteligintiei romane din comitatul Timisorei.

Neue. Tem. Ztg in Nro. 90 dice despre acésta conferinta urmatorele: Causa conchiamarei a acestei conferinti au fostu dupla si conchiamarea la acésta urmă din doua parti diferite. Afara de program'a statorita pentru o convorbire asupra cestionei nationalitatilor s'au tractat de astadata si asupra alumneului nationalu romanu de mai de multu insintiatiu.

In 17 a. I. c. la 9 ore dininézia se tenu an-tai'a conferinta in sal'a redutei cetatiensci de acolo, unde domnul Alessandru de Mocioni că loco-

tiitorulu patronatului familiaru bineventa intr'o evantare scurta adunarea, comunicându adunarei coinaltul Ministeriu au incuiatia constituirea adunarei alumneale. In urm'a acesti'a adunarea generale a alumneului nationalu romanu se declara de constituita si purcesa la subsemnarea statutelor si la primirea raportului comitetului conducatoriu provizoriu, a carui mandatul s'a prelungit pâna la adunarea generale ordinaria, carea se va convocá in toamna anului acestuia.

Cu privire la convorbirea asupra cestionei nationalitatilor conchiamarea inteligintiei romane din comitatul Timisorei s'au facutu de catra domnului deputatu Alessandru de Mocioni si conferint'a se tienu la 3 ore dupa amedi asemenea in sal'a redutei.

Conferint'a se deschisa prin o coventare scurta a domnului Alessandru de Mocioni, in care domnia sa redica pe de o parte insemnatarea cestionei nationalitatilor pe de alta parte constata neresolvirea acestei cestini. Cuventatorulu crede asi fi implinitu nu numai o detorintia nationala, ci chiar un'a patriotica prin conchiamarea acestei conferinti, care are de a se consulta asupra acelor mijloce legale, prin cari se aru poté inteti deslegarea cestionei nationalitatilor intr'un modu favorabilu.

Adunarea primi aceasta alocutiune cu aplansu mare si alese per acclamationem de presedinte ad hoc pre Preacinst'a S'a parintele Protopopu alu Lipovei, domnul Ioanu Tieranu, care numai decâtua ocupa presidiulu conferintei, si in urm'a caruia conferint'a se dechiaru pentru program'a statorila in epistol'a convocotória.

Acésta programa consta mai cu séma din urmatorele trei puncte:

I. informatiune despre starea actuala a cestionei nationalitatilor din patria.

II. Asternerea unui proiectu pentru regularea cestionei nationalitatilor, precum sa unitu intru acésta deputatii serbo-romani, — asemenea acestui'a cu elaboratulu subcomisiunei dietali.

III. Consultare si intilegere a supra mijlocelor legali spre ajutorirea intereselor nationale.

Domnul deputatu Vincentiu Babesiu impartasiesc la dorint'a generale a adunarei informatiunele necesari in sensulu punctului I-a alu programei. Se da celirei ambele proiecte amintite in punctul II alu programei de mai susu in urma acestei cestini se dechiaru unanimu pentru proiectul deputatilor nationali.

Dupa aceea domnul advocatu Vincentiu Popu asterni proiectul unei petitioni la dieta, ca unu mijlocu prinosu si legalu intru intetirea unei deslegari favorabile a cestionei nationalitatilor, in care

proiectu conferint'a si indepta rugarea catre dieta, a deslegá catu mai ingraba cestionea nationalitatilor, luandu in consideratiune urmatorele principii fundamentale:

a) Sustinerea integritatii politico-teritoriale a patriei, adeca unitatice de statu, legislatiune, si carmuire.

b) Recunoscerea legale a individualitatilor nationale, adeca a nationalitatilor istorice ale patriei ca atari.

c) Egal'a indeptasire, adeca restaurarea acelor conditioane legale de existinta si desvoltare pentru siacare natiume din patria.

Spre efektuirea acestor principii se recomenda urmatorele principii de realizat:

aa. Determinarea nationalitatiei si a limbei oficiose in singularele parti constitutive ale patriei se-indrepta dupa majoritatea numerica a populatiunii respective, — insa cu pastrarea dreptului facultativ a minoritatilor.

bb. Spre inconjurarea conflictelor si a frecarilor stricatiilor, precom si pentru o efektuire mai usiora a principiilor de mai susu si a ren-darea districtelor si comitatelor dupa nationalatati.

cc. Instructiune nationale inalta si de josu pentru tote nationalitatile si membrii ei.

Acestu proiectu de petitione su recunoscutu de catra conferintia ca mijlocu capace legalu si se aduse totu deodata conclusulu, ca subscriindu-lu toti cei de satia (ce se si intempla in data) sa-lu predea deputatului Alessandru de Mocioni, ca sa-lu asterna dietai.

Dupa o desbatere scurta su primitu proiectulu domnului membru alu conferintei, Davidu din Lipa spre constituirea unui comitetu de cinci, care se observeze si se apere interesele nationali si se sustina legatur'a corespondiente cu clubulu nationalu alu dietei de o parte, precum si intre inteligiinti'a comitatului si intre ori-caru atari comitate din alte comitate ce dejá sustau de alta parte. — Comitetulu acesta s'a si formatu in data din dd. Protopopulu Meletie Dragiciu, advocatulu Ioann Mesiciu, Vincentiu Popu, Stefanu Adamu si negotiatorulu Stefanu Ioanovicu. Cu acesta conferint'a s'a imprescriatu cu o scurta vorbire a presedintelui.

Simtieminte preste totu erau patriotice si loiali, si cu deosebire locurile aceleale programei ce intonau integritatea patriei fura salutate cu aplausele cele mai vii. In fine nu ne putemu suprină recognoscintia catre spiritul si tactul parlamentarii ce conferint'a in intregu decursulu ei au documentat in modu imbucuratoriu.

Tradatorulu seu ucenicu, ca prinsu si datu preda ticalosilor varvari; deci cuventarea sântiei sele cea din Dumineca a patra a Par., de-si in sine unu intregu legatu, totusi face numai o parte a laudatei teme — prea ponderose.

In acésta au desfasuratu sântia sea cam urmatorele :

In exordiu pregati pre ascultatori pentru primirea si cuprinderea celor ce vrea sa le impartiésca; le aduce aminte pre securu cele impartasite in Dumineca intai'a a Par., ca partea intai'a, iéra acésta cuventare li o impartasi, ca partea a doua din laudat'a tema.

Apoi trecu la desfasurarea partilor acestei. Partea intaiu Cajaf'a si ceia-lalти dusmani ai lui Christosu desu de dininézia au luat pre Christosu si l'au trasu in tre strigari de batjocura la curtea lui Pilatu din Pontu, carele era Governatorul tierei, locuitorulu cesarului din Rom'a; iude'a era atunci supusa Romaniloru.

La cercetarea causei acestei de catra Pilatu, fariseii si carturarii jidovesci adusera inainte mincinosele pâre, ca Christosu aru fi revoltat poporul, faru fi indemnata, sa nu platasesca dajdia Cesarului, ba — luara inca de crima, ca Christosu s'au numit ufulu lui Dumnedieu; pentru care cerura dela Pilatu, sa omore pre Christosu.

Pilatu dupa ce au cercetatu mărturiele, apoi insusi pre Christosu in persona l'au trasu nevinovat; au vediutu dara, ca este datu pre man'a judecatiei lui numai din pisma; deci au esit in pridvoru, au spusu jidoviloru (farisei, carturari, poporu), cari stau adunati, gramaditi in curte si acceptau, cum ca Christosu este nevinovat, si asi-a lu-pote osendti la morte.

Atunci pism'a diavolesca a nemorocitiloru farisei si carturarii esbucni de odata in sberete: „Noi

lege — avemu, si dupa legea nostra trebuie sa mora!“

Partea a doua. Pilatu, ca sa se scape de ei, au trasu pre Christosu la Irodu, *) carele vene-se atunci in Ierusalimu, sa serbeze Pascile.

Irodu a pusu, de au imbracatu pre Christosu cu o haina mohorita de batjocura, si asi-a tra-misul iera la Pilatu.

Pilatu s'a superat, vediudu, ca iera-lu aducu la elu; si pentru ca sa-lu scape de morte, sciindu adeca, ca Christosu era nevinovat, au disu catra evrei: „Sciti voi ca la Pascile vostre este obiceiul, ca sa ve slobodiescu voue prenumu vinovat; spuneti-mi dara acum, pre cine vreti sa ve slobodiescu voue: pre talhariulu, Varava, sau pre Isus din Nazaretu?“

Jidovii au cerutu, sa le slobodiesca pre Varava iera pre Christosu sa-lu restignescu — sberandu iera, ca turbati, cu totii: „Restignescu, restignescu pie densulu!“

„Dara ce reu au facuto?“ mai intreba Pilatu; iera ei si mai tare sbiera: „Restignescu! Restignescu!“

Pilatu dupre dreptate, trebuia sa sloboda pre Issusu, caci i-lu afase nevinovat; insa avea tema de furi'a poporului turbat: deci — le-au slobodizit pre Varava; iera pre Christosu, cugetandu, ca cu atat'a va puté domoli turbarea, va puté stinge pism'a diavolesca in jidovi, au poruncit osta-siloru, servitorilor sei, sa-lu bata!

Partea a treia. Indata dupa porunc'a acésta, data de catra Pilatu, judecatoriul, au luat slugile

*) Acestu era Irodu Antipa, fiul lui Irodu celu Mare, Domitoriu preste Galile'a, dara de alintintrea, stă si elu sub stapanirea Cesarului Romanu. — Acestu Irodu a fostu, carele a osendit pre sântul Ioann Botezatoriulu, la morte.

Din proiectulu celu nou de legea înar-
mării.

Proiectul stăoresce ca anțâiul principiu in-datorirea generală și personală de a milită, fără nici unu felu de rescumperare său substituire. În-datorirea de a servi la armata său marina începe cu inplinirea anului alu 20, și termină pentru armata cu inplinirea etatei de 30 de ani, pentru marina cu inplinirea etatei de 32 de ani; prin urmare se vinu la armata 5 ani în activitate și 5 în rezerva, la marina însă 5 ani în activitate și 7 în rezerva. Fiacare cu inplinirea etatei de 30 de ani este din armata și intra pe unu timp de 4 ani în milită. În-datorirea pentru glote începe cu inplinirea etatei de 18 ani și durează pâna la inplinirea etatei de 40 de ani.

Puterea armată se imparte în osta regulară, în milită și în glote. Osta regulară să se compună din 80 de regimenter de linia și 80 de regimenter de rezerva, pe lângă unu asemenea număr de regimenter de linia de cavalerie ca-să acum, însă cu o diviziune de rezerva, care pe picioru de pace va constă din două escadrone, iera pe picioru de batae din trei și mai multe. Celelalte trupe remană pre-lângă organizația de pâna acum. Că corpuși de depositu pune fiacare regimentu de infanteria de linia unu batalionu de depositu în picioare, care în timpu de pace constă dintr'unu cadru mai micu. Regimentul de infanteria de rezerva este stabilu asediato în statuinea cercului de complinire. Această are numai unu cadru de ofițieri și de charge și este in-credințiatu cu invâtiarea recrutelor, exercitile li-entatilor, rezervistilor, precum și cu ale mili-tielor.

Pentru militii suntu în fiacare cercu de com-plinire două inspecțiuni și constau de căte unu capi-tanu și 4 ofițieri subalterni, cari au de a purta re-gistrele primitive, și incătu în timpul celu mai scurtu sa se pote chiemă echipă și înarma totu batalionele de milită, dintre carii pe fiacare cercu de complinire cadu două, și pe monarhia în-tréga se vinu 160. Necesitatea pentru ofițieri de militii se va acoperi prin ofițieri pensionati și cui-tati cu caracteru, prin aspiranti de ofițieri, carii suntu apti de ofițieri, pentru cari însă în linia și rezerva nu e nici o apertura; mai incolo se va in-locui prin voluntari pe căte unu anu, carii au de-pusu esamenu de ofițieri pentru militii și în fine prin omeni vediuti din statul civilu, carii se află cu locuintia în cercul de complinire și nu portă o meseria său industrie de jocuri statului de ofițieru. Categoriile dantau se facu pe drumul militariu, categoriile din urma se denumesce de către impe-

ratulu la propunerea diregatorielor respective ci-vile de tiéra.

Esercitiile milităi, cari se facu prin cadrul regimentului de rezerva, și suntu de intocmitu, că omenii militii sa nu susere nici cea mai mică turburare în ocupatiunele lor civile.

Spesele inspecției militii sa se suie pe anu numai la 210,000—220,000 fl și sa se compute în bugetulu comunu de resboiu, precum și spesele pentru arme și munitione, pe cându echiparea în-trăga cade pe bugetul tierei.

Contingentul anualu sa suie cam la 100,000 de fectori că numerulu celu mai estremu alu osti, care cu bugetul celu micu militariu sa se pote forma în fiacare anu. Prisosintia ne iurolata din fiacare anu formăza rezerva de compensare, carea la chiamarea tuturor verstelor indatorate cu ser-viciul de linia s'aru sui la 120,000 pâna la 130,000 de omeni.

Prin aceste rezerve de compensare se va in-cungură luarea verstelor mai tinere, și recrute-rea în timpul de bataie, care fura forte multă timpu.

O restie în 12 Aprilie 1868.

In joi'a pasciloru—9/5 a. I. c.—ante de ame-di pe la 10 ore au eruptu focu din negrije la o casa aici în Orestia în ună ulita locuita de români, care au scrumatu în tempu de 1. ora 16 case din preuna cu tole alte cladiri și gardurile incepându dela case pâna către mediul gredini-lor. De să nu batea ventu, focu au avut totusi o rapediune cumplita, căci casă dela care s'au escatu elu, precum și celelalte arse, luând afară numai 5-la cari ajunse focu după ce se presacura celelalte 11 în cenusia și cari au fostu coperite cu prestile—au fostu coperite cu paie. Din 1862, incepându au fostu 5 focuri cari au scrumatu ulti intregi și prin urmare auincunjuratu acestu elementu înfrico-siatu pe lengă interiorulu orasului românimea mai tota.

Siese spredice familii asteptau cu multă bucu-ria dioa invierii rescumperatorului nostru Christosu, diu'a pasciloru, că se veselăscă în ea, și ie că cruda sorte deodata aduse pentru ele aproape de so-sirea acelei di solemnă o judecata de totu opuse aseptărei lor. Ea a vrută ca bucuria loru sa se schimbe în cea mai mare amaratiune, au saeputu de celor mai multe dintră aceste familii au arsu totu lucrurile miscătore din case, vestimente de imbra-catu și bucate; totu averea din lăintru din orasul—castigata cu multă sudore în decursu de mai multi ani s'au rapita de acestu elementu teribilu, ele suntu sub ceriulu liberu espuse tempestătilor!

De casă din care au esit uocu, au fostu e-gata ună poiata în care se tienă vitele cu usi și intrare în ea din curte. Muerea arse ceptoriu! care avea o gaura în costea lui de către poiata pe care era și fumul să se aruncă și flacără, și în paretele poiellii visavis cu gaura său locu de unde se răsta destupata. Pe podu poiellii erau nutreti pen-tru vite.

Deci se da și cu socotela ca focu, au tipatu scanteia pe ferestă în nutreti și asiă au esit uocu, cu acătă ocazie au arsu unu vîtelu, care era în acea poiata pre cunu și unu căne legat cu lantul în Curtea casei a 2-ce se aprinse și a carii pro-prietari nu erau acasa. Acești arsi devenira riunati în starea materiale pe tota viata, precum multă altă arsi în tiere suferire mari lovitură și numai cu greu se potura reculege său multi nici că se mai potura. Apoi mai susere și tiere intră prin astu-felia de focuri daune și scaderi, căci nu este ne-cunoscutu cătu de multă lenină de lucru trebuie nu-mai la edificarea unei case și rustice, dura apoi la căte zrdu prin asiă multe focuri.

Scimu că în Orestia a fostu și este Magistratul și polizia pentru edificarea caselor și rustice din materialu solidu cătu numai se pote, după regula-mențu, și acoperirea loru macaru en sindile.

Nu s'au loatu mesuri și nu se ingrijescă, ni-menea de observarea regulamentului ce de saru fi intemplatu, poiata amintita nu se facea lipita de casa. Nu se cauta casele commissionatelor din căndu în căndu.

Mai incolo aru și tare bine candu domnii parochi românesci aru lumină mai multă poporul român, care de seculi începe au fostu lipsită de drepturile de care se bucurau națiunile conlocuitoare și prin urmare este cam nepricoputu.

Unii din domnii parochi, aru face tare bine să-si tina căte o foia publică, în cari ișeu adeseori articuli buni și folositori poporului român tieranu, și cari suntu mai importanți, din cari tieranii potu învăță ceva, să nu se pună asiă curendu ad acta și se nu se dea asiă usioru uitări, ci să-i cetășea după fi-nirea s. liturgii poporului înaintea bisericiei.

In „Telegraful Român“ au fostu esită în an. 1867, nr. 65 și 66 unu articulu plin de instruc-tiuni tocmai privitoru la edificarea caselor, la a altoru edificii și în ce departare.

Vedemu că prin sprijinul betia și mania de resbunare se intempla batăi ce se finescu cu mór-tea unui său altui dintră luptatori, remanendu muierile și copiii orfani, — și în privința retine-

pre Christosu, l'au dusu în curte, l'au desbracatu de totu hainele, i-au legalu mâinile de unu stelpu, au luat în mâinile loru unii nuiile, altii bice, și incepura a-lu bate.

Pariseii și carturarii cogându intru sine, ca pentru ce au ordonatul Pilatu acătă, au momitu pre acele slugi cu bani; că asiă sa lovăsească pre Christosu cătu sa cadiu sub loviturile loru mortu!!

Cu totu ca slugile acelea și altmirea, că vari-vari—, dura acum și momiti cu banii fariseiloru: — totu prea frumosul, prea curatul, prea săn-tul trupu alu Mantuitorului: preste spate, preste umeri, preste mani și pre unde ajungeau — scras-nindu din dinti, intiepenindu-se în picioare, radi-candu, siuerandu, smucându-lu isbiau, biciuiau, chiaru că nisce diavoli, cu cea mai rara crudime! — is-biturile loveau, loviturile inrosiau, inroșiturile in-vinetiau, invinetiturile inveninau, din pielea asia inveninata și sferticata tisinea sângă, sângele cur-gea, muschii se ciupiu; acum — procleti? — totu nu vreau sa se lasă! — în locu de a ince-tă, parea că totu mai tare crescă în ei setea, sa-lu bata!

Ce dureri, ce usturimi grozave!! Dara — Fiul lui Dumnedieei său nemiscat; nu dicea nimică, numai osta!

Procleti, osteniti de acele lovitori crudi, au deslegatul pre Mantuitorul delu stelpu, și au aju-tat, sa se imbrace, l'au postu, sa sedea; apoi? — unu ticalosu dintre ei! a strigatul dicindu: „Veni-ai cum fratilor, sa impletim o cununa, carea sa i-o punem pe acestor amagitorii pre capu, fiindu ca elu s'au numit pre sene Imperatulu jidoviloru!“ Nece nu a grauit de plin batjocuritorul asele cuvinte, el indata au alergatul eu elu inca cativa dintre ei,

au impletitul o cununa de spini forte ghimposi; au apasat-o cu crudime pe capul Dumnedieescului In-vestitorul, cătu ghimpii și au strapunsu capulu—tem-plele, fruntea; paaiu de sânge curgea pre peri ei-aurii ai capului, pre obradii, pre gatulu, pre umerii Mantuitorului Christosu!

L'au desbracatu apoi de hainele sele; l'au im-bracatu er cu hain'a ceas mohoră redicandu din prafu; și au legatul manile; și au pusu în mani o tresie dreptă sceptru; strigându și pesce tica-loși de jidovi impregiurolu lui Cristosu astușeliu schimosilu, astfelu batjocurito: unul dintre ei in-genunchia înaintea lui, și cu risu diavolescu de bat-jocura strigă: „Bucurate Imperatulu jidoviloru“, altul șu palmoia; altul șu și scuipa; altul șu batea cu tresia preste cununa de spini preste capu; altul și se pleca strimbându din ochi, din buze etc. etc.!

Partea a patra. Pilatu a poruncit acum, sa aduca pre Chistu înaintea lui.

S'au uitit înse vediendu în aceea star! Asiă credeă Pilatu, că curun'a de spirit, care i'era intiepenita pe capu, implantata în frunte, tem-ple, cesa; săngele parte curgendu, parte inchigatul pre peri, temple, obradu, preste totu trupulu; chi-nulu cău statu de voi expresu pe fată lui Christosu, abstragendu dela dorerile, usturimile cele grozave, cari, parea, totu sgară, intra, patronu, sfasi și nervii și anima privitorilor, adunati la atari scene grozave, durerose și infrastiose: tote aces-tea—voru și destule cause, sa moie, sa sfarime im-pietrită pisma din selbachicile, din crudile anime ale procletilor de farisei, carturarii și ale nerodu-dului poporu jidovescu, adunat acolo,—aratandul, lu în asiă chinu.

Pilatu audindu acătă s'au spaimentat, și asiă — un scrisu confusu și tremurându sententi'a res-tignirii lui Christosu, după—voia și la cererea jidoviloru!

Mantuitorul înse nece atunci nu s'au aparatu nece cu unu cuventul

(Va urmă)

